

EUROPOS CENTRINIO BANKO GAIRĖS (ES) 2016/1994**2016 m. lapkričio 4 d.****dėl nacionalinių kompetentingų institucijų taikytino riziką ribojančios priežiūros institucijų užtikrinimo sistemų pripažinimo metodo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 575/2013 (ECB/2016/38)**

EUROPOS CENTRINIO BANKO VALDANČIOJI TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2013 m. spalio 15 d. Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1024/2013, kuriuo Europos Centriniam Bankui pavedami specialūs uždaviniai, susiję su rizikos ribojimu pagrįstos kredito įstaigų priežiūros politika ⁽¹⁾, ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį ir 6 straipsnio 5 dalies a punktą,

atsižvelgdama į 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 575/2013 dėl prudenčių reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ⁽²⁾, ypač į jo 113 straipsnio 7 dalį,

kadangi:

- (1) Reglamentas (ES) Nr. 575/2013 113 straipsnio 7 dalyje nurodoma, kad institucinė užtikrinimo sistema (IUS) reiškia pagal sutartį arba įstatuose nustatytą susitarimą prisiimti įsipareigojimus saugoti įstaigas nares, ir užtikrina jų likvidumą ir mokumą, kad būtų išvengta bankroto, jei tai tampa reikalinga. Pagal šią nuostatą kompetentingos institucijos turi teisę, įvykdžius tam tikras Reglamente (ES) Nr. 575/2013 nustatytas sąlygas, netaikyti pasirinktų prudenčių reikalavimų arba leisti tam tikras išimtis IUS nariams;
- (2) Europos Centrinis Bankas (ECB), kompetentinga svarbių kredito įstaigų prudenčios priežiūros institucija pagal Bendrą priežiūros mechanizmą (BPM), yra atsakingas už tokių įstaigų teikiamų prašymų vertinimą;
- (3) IUS vertinimo sąlygos rizikos ribojimo tikslais yra įtvirtintos Reglamente (ES) 113 straipsnio 7 dalyje. Šis reglamentas suteikia tam tikrą teisę veikti savo nuožiūra kompetentingoms institucijoms, atliekančioms priežiūros vertinimą, siekiant nustatyti sąlygų laikymąsi. Siekdamas užtikrinti nuoseklumą, veiksmingumą ir skaidrumą, ECB „ECB vadovą dėl naudojimosi Sąjungos teisės aktuose numatytais pasirinkimo galimybėmis ir teise veikti savo nuožiūra“ papildė nauju skyriumi, skirtu institucinių užtikrinimo sistemų (IUS) pripažinimo rizikos ribojimo tikslais metodui ⁽³⁾; jame nustatomas ECB vertinimas, kaip IUS ir jų nariai laikosi pirmiau nurodytų sąlygų;
- (4) ECB yra atsakingas už veiksmingą ir nuoseklų BPM veikimą ir, vykdamas savo priežiūros užduotis, privalo užtikrinti nuoseklius priežiūros rezultatus. Šiomis aplinkybėmis ECB priima nacionalinėms kompetentingoms institucijoms (NKI) skirtas gaires, pagal kurias turi būti vykdomos priežiūros užduotys ir priimami su mažiau svarbių įstaigų priežiūra susiję sprendimai;
- (5) kadangi IUS apima tiek svarbias, tiek mažiau svarbias įstaigas, svarbu nuosekliai traktuoti šių įstaigų narius visame BPM ir skatinti ECB ir NKI priimti nuoseklius sprendimus. Toms IUS, kurių narėmis gali būti svarbios ir mažiau svarbios kredito įstaigos, itin svarbu, kad tiek ECB, atsakingas už svarbių įstaigų prudenčią priežiūrą, tiek NKI, atsakingos už mažiau svarbių įstaigų priežiūrą, tinkamumą vertintų pagal tuos pačius reikalavimus. NKI taip pat gali pagrįstai naudotis tais pačiais reikalavimais, vertindamos IUS, kurioms priklauso tik mažiau svarbios įstaigos, kadangi IUS sudėtis ir jų narių priskyrimas svarbioms ar mažiau svarbioms laikui bėgant gali keistis,

⁽¹⁾ O L L 287, 2013 10 29, p. 63.

⁽²⁾ O L L 176, 2013 6 27, p. 1.

⁽³⁾ Šis vadovo skirsnis buvo priimtas 2016 m. liepos mėn. Su konsoliduota „ECB vadovo dėl naudojimosi Sąjungos teisės aktuose numatytais pasirinkimo galimybių ir teise veikti savo nuožiūra“ versija galite susipažinti ECB bankų priežiūros interneto svetainėje adresu: www.bankingsupervision.europa.eu

PRIĖMĖ ŠIAS GAIRES:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Taikymo sritis

Šiose gairėse nustatomi reikalavimai, taikomi vertinant, kaip IUS ir jų narės laikosi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 113 straipsnio 7 dalyje nustatytų reikalavimų, siekiant nustatyti, ar atskiroms įstaigoms galima suteikti tame straipsnyje numatytą leidimą. NKI šiuos reikalavimus taiko mažiau svarbioms įstaigoms.

2 straipsnis

Sąvokų apibrėžtys

Šiose gairėse taikomos Reglamente (ES) Nr. 575/2013, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2013/36/ES ⁽¹⁾, Reglamente (ES) Nr. 1024/2013 ir Europos Centrinio Banko reglamente (ES) Nr. 468/2014 (ECB/2014/17) ⁽²⁾ pateiktos sąvokų apibrėžtys.

II SKYRIUS

VERTINIMUI TAIKOMI REIKALAVIMAI PAGAL REGLAMENTO (ES) Nr. 575/2013 113 STRAIPSNIO 7 DALĮ

3 straipsnis

Reglamento (ES) Nr. 575/2013 113 straipsnio 7 dalies a punktas kartu su 113 straipsnio 6 dalies a ir d punktais: riziką ribojančio statuso ir juridinio adreso vertinimas

Vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 575/2013 113 straipsnio 7 dalies a punktu kartu su 113 straipsnio 6 dalies a ir d punktais, vertindamos sandorio šalies riziką ribojantį statusą ir juridinį adresą, NKI atsižvelgia į tai, ar:

- a) sandorio šalis yra įstaiga, finansų įstaiga arba papildomas paslaugas teikianti įmonė, kuriai taikomi atitinkami prudenciniai reikalavimai;
- b) leidimo prašanti sandorio šalis yra įsteigta toje pačioje valstybėje narėje.

4 straipsnis

Reglamento (ES) Nr. 575/2013 113 straipsnio 7 dalies a punktas kartu su 113 straipsnio 6 dalies e punktu: sandorio šalies greitas nuosavų lėšų pervedimas ar įsipareigojimų narėms įvykdymas

Vertindamos, ar šiuo metu nėra ir nenumatoma reikšmingų, praktinių ar teisinių kliūčių tam, kad sandorio šalis narėms pervestų nuosavų lėšų ar padengtų įsipareigojimus pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 113 straipsnio 7 dalies a punktą kartu su 113 straipsnio 6 dalies e punktu, NKI atsižvelgia į tai, ar:

- a) narių turimos akcijos ar teisinė struktūra galėtų trukdyti pervesti nuosavas lėšas ar įvykdyti įsipareigojimus;
- b) oficialus sprendimų priėmimo procesas dėl narių tarpusavio nuosavų lėšų pervedimo užtikrina greitus pervedimus;
- c) narių įstatų, akcininkų sutarčių ar kitų žinomų sutarčių nuostatos galėtų trukdyti sandorio šaliai pervesti nuosavas lėšas ar įvykdyti įsipareigojimus;

⁽¹⁾ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB (OL L 176, 2013 6 27, p. 338).

⁽²⁾ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Centrinio Banko reglamentas (ES) Nr. 468/2014, kuriuo sukuriama Europos Centrinio Banko, nacionalinių kompetentingų institucijų ir nacionalinių paskirtųjų institucijų bendradarbiavimo Bendrame priežiūros mechanizme struktūra (BPM pagrindų reglamentas) (ECB/2014/17) (OL L 141, 2014 5 14, p. 1).

- d) anksčiau pasitaikė bet kokių rimtų su narėmis susijusių valdymo sunkumų ar įstaigų valdymo problemų, kurios galėjo neigiamai paveikti galimybę greitai pervesti nuosavas lėšas ar įvykdyti išsipareigojimus;
- e) bet kokios trečiosios šalys ⁽¹⁾ gali kontroliuoti ar užkirsti kelią greitam nuosavų lėšų pervedimui ar išsipareigojimų įvykdymui;
- f) yra anksčiau gautų duomenų apie narių tarpusavio lėšų srautus, rodančius gebėjimą greitai pervesti lėšas ar įvykdyti išsipareigojimus.

Svarbiausia yra tai, kad IUS prisiimtų krizių valdymo tarpininko vaidmenį ir išsipareigojimą finansiškai padėti problemiškiems nariams.

5 straipsnis

Reglamento (ES) Nr. 575/2013 113 straipsnio 7 dalies b punktas: IUS galimybė pagal jų išsipareigojimus suteikti reikalingą paramą

Vertindamos, ar nustatyta tvarka, pagal kurią IUS gali pagal išsipareigojimus suteikti reikiamą paramą turimomis lėšomis pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 113 straipsnio 7 dalies b punktą, NKI atsižvelgia į tai, ar:

- a) tvarka apima įvairias priemones, procesus ir mechanizmus, sudarančius IUS veiklos sistemą. Ši sistema turėtų apimti galimus veiksmus, nuo mažiau ribojančių iki didesnio masto priemonių, proporcingų įstaigos paramos gavėjos rizikingumui ir finansinių apribojimų sunkumui, įskaitant tiesioginę paramą kapitalui ir likvidumui. Parama gali būti teikiama ir sąlygiškai, pavyzdžiui, priklausomai nuo to, ar įstaiga įgyvendina tam tikras atgaivinimo ir restruktūrizavimo priemones;
- b) atsižvelgiant į IUS valdymo struktūrą ir sprendimų dėl paramos priemonių priėmimo procesą paramą galima suteikti laiku;
- c) yra aiškus išsipareigojimas suteikti paramą tais atvejais, kai, nepaisant ankstesnės rizikos stebėsenos ir ankstyvo įsikišimo priemonių, narys yra ar gali tapti nemokiu ar nelikvidžiu, ir užtikrinti, kad jos nariai laikysis atitinkamų nuosavų lėšų ir likvidumo reguliavimo reikalavimų;
- d) IUS reguliariai atlieka testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, siekdamas kiekybiškai įvertinti galimas kapitalo ir likvidumo paramos priemones;
- e) IUS yra pakankamai pajėgi prisitaikyti prie rizikos (ją sudaro apmokėtos lėšos, galimos *ex post* įmokos ir panašūs išsipareigojimai) ir įvykdyti galimas savo nariams taikomas paramos priemones;
- f) yra sukurtas *ex ante* fondas siekiant užtikrinti, kad IUS turėtų nuosavų disponuojamų lėšų paramos priemonėms, ir
 - i) įmokos į tą fondą mokamos pagal aiškiai apibrėžtą sistemą;
 - ii) lėšos investuojamos tik į likvidų ir saugų turtą, kurį galima bet kada realizuoti, ir kurio vertė nepriklauso nuo narių ir jų patrunuojamųjų įmonių mokumo ir likvidumo pozicijos;
 - iii) nustatant mažiausią planuojamą *ex ante* fondo sumą, atsižvelgiama į IUS testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus;
 - iv) *ex ante* fondui yra nustatyta tinkama mažiausia suma, užtikrinanti galimybę greitai gauti lėšų.

IUS gali būti pripažintos indėlių garantijų sistemomis vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/49/ES ⁽²⁾ ir joms gali būti leista atitinkamuose nacionaliniuose teisės aktuose nustatytais sąlygomis pasinaudoti turimais finansiniais ištekliais alternatyvioms priemonėms finansuoti, siekiant išvengti kredito įstaigos bankroto. Šiuo atveju NKI, vertindamos galimą finansinę paramą, atsižvelgia į turimus finansinius išteklius, priklausomai nuo skirtingų IUS tikslų, kuriais siekiama apsaugoti jų narius, ir indėlių garantijų sistemų, kurių svarbiausia užduotis – apsaugoti indėlininkus nuo kredito įstaigos nemokumo pasekmių.

⁽¹⁾ Trečiosioms šalims priskiriamos bet kokios šalys, išskyrus narės patrunuojančiąją įmonę, patrunuojamąją įmonę, sprendimus priimančio organo narį ar akcininką.

⁽²⁾ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/49/ES dėl indėlių garantijų sistemų (OL L 173, 2014 6 12, p. 149).

6 straipsnis

Reglamento (ES) Nr. 575/2013 113 straipsnio 7 dalies c punktas: IUS rizikos stebėsenos ir klasifikavimo sistemos

Reglamento (ES) Nr. 575/2013 113 straipsnio 7 dalies c punktas numato, kad IUS turi būti naudojamos tinkamos ir vienodai nustatytos rizikos stebėsenos ir klasifikavimo sistemos, kuriomis visapusiškai atskleidžiama visų atskirų sistemos narių ir visos IUS rizikos padėtis, ir joje turi būti atitinkamos įtakos panaudojimo galimybės; taip pat remiantis šio reglamento 178 straipsnio 1 dalimi, pagal šias sistemas turi būti vykdoma tinkama neįvykdytų pozicijų stebėseną. Vertindamos šios sąlygos laikymąsi NKI atsižvelgia į tai, ar:

- a) IUS nariai privalo teikti pagrindiniam IUS valdymo organui nuolat atnaujinamus duomenis apie savo rizikos padėtį, įskaitant informaciją apie nuosavas lėšas ir nuosavoms lėšoms keliamus reikalavimus;
- b) yra įdiegti atitinkami duomenų srautai ir IT sistemos;
- c) pagrindinis IUS valdymo organas nustato vienodos narių taikomos rizikos valdymo sistemos standartus ir metodikas;
- d) tam, kad IUS galėtų stebėti ir klasifikuoti riziką, yra nustatytas bendras rizikos apibrėžimas, stebimos tos pačios visų narių rizikos kategorijos, o rizikos kiekybinis vertinimas atliekamas pagal tą patį patikimumo lygį ir laikotarpį;
- e) IUS rizikos stebėsenos ir klasifikavimo sistemose narės klasifikuojamos atsižvelgiant į jų rizikos padėtį, t. y. IUS yra apibrėžtos skirtingos kategorijos, kurioms priskiriami jos nariai, kad būtų galima laiku reaguoti;
- f) IUS gali daryti įtaką savo narių rizikos padėčiai duodama jiems nurodymus, rekomendacijas ir kt., pavyzdžiui, apriboti tam tikrą veiklą ar reikalauti sumažinti tam tikrą riziką.

7 straipsnis

Reglamento (ES) Nr. 575/2013 113 straipsnio 7 dalies d punktas: pačios IUS rizikos nustatymas

Vertindamos, ar IUS nustato savo riziką ir apie tai praneša atskiroms narėms pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 113 straipsnio 7 dalies d punktą, NKI atsižvelgia į tai, ar:

- a) IUS reguliariai vertina sektoriaus, kuriam priklauso jos narės, riziką ir pažeidžiamumą;
- b) rizikos nustatymo rezultatai yra apibendrinami ataskaitoje ar kitame dokumente ir paskirstomi atitinkamiems IUS sprendimus priimančioms organams ir (arba) narėms netrukus po galutinio parengimo;
- c) IUS narėms yra pranešama apie jų rizikos klasifikaciją pagal 113 straipsnio 7 dalies c punkto reikalavimus.

8 straipsnis

Reglamento (ES) Nr. 575/2013 113 straipsnio 7 dalies e punktas: IUS konsoliduotas arba apibendrintas pranešimas

Reglamento (ES) Nr. 575/2013 113 straipsnio 7 dalies e punktas numato, kad pagal IUS kartą per metus sudaromas ir skelbiamas konsoliduotas pranešimas, kuris apima visos institucinės užtikrinimo sistemos balansą, pelno (nuostolio) ataskaitą, pranešimą apie padėtį ir pranešimą apie riziką, arba pranešimas, kuris apima visos institucinės užtikrinimo sistemos apibendrintą balansą, apibendrintą pelno (nuostolio) ataskaitą, pranešimą apie padėtį ir pranešimą apie riziką. Vertindamos šios sąlygos laikymąsi, NKI atsižvelgia į tai, ar:

- a) konsoliduotą ar apibendrintą ataskaitą tikrina nepriklausomas išorės auditorius pagal atitinkamą apskaitos sistemą, o prireikus – pagal apibendrinimo metodą;
- b) išorės auditorius privalo pateikti audito išvadą;

- c) visos IUS narės ir bet kokios patronuojamosios įmonės ar tarpinės struktūros, pavyzdžiui, kontroliuojančiosios bendrovės ir pats IUS valdantis subjektas (jei jis yra juridinis asmuo) yra konsoliduojamos ar apibendrinamos;
- d) tais atvejais, kai IUS parengia pranešimą, kurį sudaro apibendrintas balansas ir apibendrinta pelno (nuostolio) ataskaita, apibendrinus galima panaikinti visas grupės vidaus pozicijas.

9 straipsnis

Reglamento (ES) Nr. 575/2013 113 straipsnio 7 dalies f punktas: išankstinis pranešimas apie narių pasitraukimą

NKI tikrina, ar pagal sutartyje ar įstatuose nustatytą tvarką IUS nariai privalo ne vėliau kaip prieš 24 mėnesius pranešti apie pasitraukimą iš sistemos.

10 straipsnis

Reglamento (ES) Nr. 575/2013 113 straipsnio 7 dalies g punktas: pakartotinio sudedamųjų dalių, kuriomis remiamasi apskaičiuojant nuosavas lėšas, naudojimo pašalinimas

Reglamento (ES) Nr. 575/2013 113 straipsnio 7 dalies g punktas numato, kad pakartotinis sudedamųjų dalių, kuriomis remiamasi apskaičiuojant nuosavas lėšas, naudojimas (toliau – daugybinis panaudojimas) ir bet koks netinkamas nuosavų lėšų sudarymas tarp IUS narių turi būti pašalintas. Vertindamos šio reikalavimo laikymąsi, NKI atsižvelgia į tai, ar:

- a) išorės auditorius, atsakingas už konsoliduotą arba apibendrintą finansinį pranešimą, gali patvirtinti, kad šios praktikos yra atsisakyta;
- b) bet kokie narių sandoriai lėmė netinkamu būdu sukurtas nuosavas lėšas individualiu, iš dalies konsoliduotu ar konsoliduotu lygiu.

11 straipsnis

Reglamento (ES) Nr. 575/2013 113 straipsnio 7 dalies h punktas: narių dauguma

NKI, vertindamos kaip laikomasi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 113 straipsnio 7 dalies h punkte įtvirtintos sąlygos, t. y. kad IUS dauguma narių turi būti kredito įstaigos, kurių veikla daugiausia yra vienaarūšė, atsižvelgia į tai:

- a) ar IUS turi pakankamai narių (tarp įstaigų, galinčių atitikti narystės reikalavimus) paramos priemonėms įgyvendinti;
- b) narių verslo modelius, veiklos strategijas, dydį, klientus, regionų lygmenį, produktus, finansavimo struktūras, reikšmingas rizikos kategorijas, bendradarbiavimo parduodant ir paslaugų sutartis su kitais IUS nariais ir kt.;
- c) ar atsižvelgiant į skirtingą narių veiklos pobūdį galima stebėti ir klasifikuoti jų rizikos padėtį pasitelkiant vienodai nustatytas IUS sistemas pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 113 straipsnio 7 dalies c punktą;
- d) IUS sektoriai dažnai grindžiami bendradarbiavimu, t. y. pagrindinės ir kitos IUS tinklui priklausančios specializuotos įstaigos teikia produktus ir paslaugas kitoms IUS narėms. NKI, vertindama, ar veikla yra vienaarūšė, turėtų atsižvelgti į tai, kokia apimtimi narių verslo veikla yra susijusi su tinklu (produktai ir paslaugos teikiamos vietos bankams, paslaugos bendriems klientams, kapitalo rinkos veikla ir kt.).

III SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS*12 straipsnis***Įsigaliojimas ir įgyvendinimas**

1. Šios gairės įsigalioja tą dieną, kai apie jas pranešama NKI.
2. NKI taiko šias gaires nuo 2016 m. gruodžio 2 d.

*13 straipsnis***Adresatai**

Šios gairės skirtos NKI.

Priimta Frankfurte prie Maino 2016 m. lapkričio 4 d.

ECB valdančiosios tarybos vardu

ECB Pirmininkas

Mario DRAGHI
